

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10873/2022
13.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Ирене Вуковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ... код ..., кога заступа Ана Ђорић адвокат из ..., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 4804/20 од 31.03.2022. године, на седници одржаној 13.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 4804/20 од 31.03.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 4804/20 од 31.03.2022. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 18513/19 од 25.11.2019. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца АА из села ... код ... и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање из Београда да исплати тужиоцу 15.303,00 динара са законском затезном каматом од 05.12.2008. године до исплате, у року од осам дана од дана достављања ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да исплати тужиоцу 75.560,00 динара на име трошкова целог поступка са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од осам дана од достављања ове пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 4804/20 од 31.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 18513/19 од 25.11.2019. године којом је одбијен тужбени захтев тужиоца за обавезивање туженог на исплату 15.303,00 динара са законском затезном каматом од 05.12.2008. године до исплате и на накнаду трошкова поступка. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против означене правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на потребу уједначавања судске праксе у смислу члана 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца изузетно дозвољена, с обзиром на потребу тумачења права из одредаба члана 366. у вези са чл. 360. до 362. и 376. Закона о облигационим односима које се односе на признање застареле обавезе, почетак тока и наступање застарелости потраживања накнаде штете, због чега је одлучено као у првом ставу изреке, на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23; у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеним чињеницама (које међу странкама и нису биле спорне) тужени је 05.12.2008. године исплатио тужиоцу 10.671,00 динар на име погребних трошкова које је тужилац сносио ради сахране покојног ББ, пољопривредног пензионера. Будући да је, у складу са чланом 75. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, ономе који је сносио погребне трошкове за лице преминуло у кварталу октобар/децембар 2008. године припадала накнада у износу од 25.974,00 динара, тужилац је захтевао од туженог да му исплати разлику између тог припадајућег и исплаћеног износа од 15.303,00 динара, са каматом од 05.12.2008. године. Тужени није оспорио тужиочеве наводе да је Државна ревизорска институција (у даљем тексту: ДРИ) констатовала у извештају ДРИ број 400-95/2013-01 од 23.12.2013. године да је тужени неправилно примењивао одредбу члана 75. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, према којој накнада погребних трошкова припада у висини једне и по просечне пензије у Фонду у кварталу који је претходио смрти корисника, нити навод да је тужени прихватио препоруку ДРИ да отклони неправилност и упутио јавни позив лицима којима припада право на разлику између припадајућих и исплаћених погребних трошкова преминулих пензионера да поднесу захтев за исплату разлике погребних трошкова, као ни навод да је овај јавни позив тужени објавио у дневним новинама 26.08.2015. године и на својој званичној електронској станици 02.09.2015. године. У одговору на тужбу, у коме је истакао приговор застарелости, тужени је учинио неспорним износ потраживања, као и то да право на затезну камату тужилац може имати најраније од 24.12.2013. године, након што је тужени добио извештај ДРИ, односно од дана утужења.

На напред наведено чињенично стање првостепени суд је применио одредбе Закона о облигационим односима из члана 172. став 1. у погледу одговорности правног лица за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција и 376. којим је прописано да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од дана када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а да у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је настала штета па је, имајући у виду да је за тужиоца штета настала 05.12.2008. године када му је тужени само делимично намирио погребне трошкове а да је тужбу поднео тек 11.08.2015. године закључио да је потраживање престало и одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је прихватио чињенично-правни закључак првостепеног суда, сматрајући да су без утицаја наводи тужиоца да је тужени јавним позивом објављеним

у дневним гласилима 26.08.2015. године и на свом званичном сајту 02.09.2015. године признао застарелу обавезу.

Врховни суд налази да се наводима ревизије основано указује на неправилну примену права из члана 366. Закона о облигационим односима.

Законом о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО) прописано је да застарелошћу престаје право захтевати испуњење обавезе и да застарелост наступа кад протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе (члан 360. ст. 1. и 2); да застарелост почиње тећи првог дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано (члан 361. став 1); да застарелост наступа кад истекне последњи дан законом одређеног времена; да потраживање накнаде штете застарева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају за пет година од кад је штета настала (члан 376); да се дужник не може одрећи застарелости пре него што протекне време одређено за застарелост (члан 365); као и да се писмено признање застареле обавезе сматра као одрицање од застарелости и да исто дејство има давање залога или ког другог обезбеђења за застарело потраживање (члан 366).

У конкретном случају, нижестепени судови су правилно закључили да је потраживање тужиоца према туженом настало 05.12.2008. године, када је тужени само делимично накнадио погребне трошкове тужиоцу и да је до подношења тужбе 11.08.2015. године био истекао рок застарелости прописан за потраживања накнаде штете.

Међутим, нижестепени судови су неправилно применили одредбе које се тичу овлашћења дужника да се одрекне застарелости на основу писменог признања застареле обавезе до чега је у конкретном случају дошло онда када је тужени, имајући у виду констатације ДРИ из поменутог извештаја, ради отклањања неправилности јавно позвао (путем дневних новина крајем августа 2015. и преко своје званичне електронске странице 2.09.2015. године) све којима је исплатио непотпуни износ накнаде погребних трошкова да пријаве своја потраживања. Писмено признање може се учинити на било који начин: писмом повериоцу, издавањем признанице, писменом изјавом или на неки сличан начин. Јавни позив, какав је учинио тужени, свакако представља писмено признање застареле обавезе, јер је изјава туженог у јавном позиву била јасна, одређена и није изазивала никакву сумњу у то да ће тужени свакоме ко се буде пријавио по овом јавном позиву уз приложену документацију (такође наведену у том позиву) исплатити дуговани износ.

С обзиром да је тужени тако учињеним писменим и јавно објављеним позивом несумњиво признао застарелу обавезу и тиме се одрекао застарелости, тужилац је у моменту таквог признања поново стекао право да захтева испуњење обавезе, што је и учинио подношењем тужбе у овом поступку. Како основ и висина тужиоачевог потраживања међу странкама нису биле спорни, тужиочево потраживање је основано, а тужени дужан да му га измири, у смислу чл. 172. став 1, 185. и 186. ЗОО, те је Врховни суд донео одлуку као у изреци, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима целог поступка донета је на основу члана 165. став 1. у вези с чл. 153. и 154. ЗПП, Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката. Тужиоцу је досуђен износ од 75.560,00 динара, од чега: 6.000,00 динара за

састав тужбе, по 12.000,00 динара за састав три жалбе, по 7.500,00 динара на име заступања од стране адвоката на два рочишта, 18.000,00 динара за састав ревизије, и на име судске таксе 5.024,00 динара за ревизију и 7.536,00 динара ревизијску пресуду, све крећући се у оквиру постављеног захтева. На основу члана 163. тт. 1. и 2. ЗПП, тужиоцу нису досуђени трошкови на име судске таксе за поднеске и радње које није определио.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**